

Gereedschapskoffer Eerste Hulp bij Participatie

Helpt jou op weg naar betekenisvolle participatie

Provincie Noord-Brabant

Versie: 15 juli 2026

Waarom? Daarom!

Waarom deze koffer er is

De provincie Noord-Brabant vindt participatie belangrijk. Goede participatie helpt om betere besluiten te nemen door gebruik te maken van de kennis, ervaringen en perspectieven van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, kennisinstellingen en andere belanghebbenden. Zo werken we samen aan maatschappelijke opgaven en een overheid die beter aansluit bij de samenleving.

In de [participatieverordening](#) zijn de spelregels voor participatie vastgelegd. Om jou te helpen deze spelregels in de praktijk toe te passen, is deze koffer ontwikkeld.

Deze gereedschapskoffer gaat over inwonersparticipatie: de manier waarop jij inwoners en andere belanghebbenden kunt betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, projecten en programma's.

Aan de slag!

Zo gebruik je deze gereedschapskoffer

Je kunt direct beginnen met [het stappenplan](#). Bij stap 1 bepaal je met behulp van het afwegingskader of participatie in deze fase van jouw project of opgave nodig is.

Is dat het geval? Dan helpt deze gereedschapskoffer je stap voor stap om bewuste keuzes te maken en een participatieaanpak te ontwikkelen die past bij jouw vraagstuk.

Je kunt de koffer prima zelfstandig gebruiken, maar samen kom je vaak verder. Bespreek je aanpak met collega's, leer van elkaars ervaringen en maak gebruik van elkaars expertise.

Participatie leer je vooral door het te doen. Durf te beginnen, probeer uit, reflecteer en stuur onderweg bij. Niet alles hoeft vanaf het begin perfect te zijn.

Deze gereedschapskoffer is jouw eerste hulp: hij helpt je om bewuste keuzes te maken, onderweg te leren en waar nodig bij te sturen.

Kom je er niet uit of wil je sparren? Neem dan contact op met [de participatiestrateg, de coördinator jongerenparticipatie](#) of een [communicatieadviseur](#). Zij denken graag met je mee.

Veel succes en vooral: veel plezier met participatie!

Even helder!

De belangrijkste begrippen

Belanghebbenden

Personen, organisaties of andere partijen die impact ondervinden van een provinciale opgave of daar belang, kennis, ervaring, of ideeën bij hebben.

Inwonersparticipatie

De manier waarop de provincie inwoners en andere belanghebbenden betreft bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, projecten en programma's.

Jongerenparticipatie

Het betrekken van jongeren wanneer hun perspectief van toegevoegde waarde is voor een provinciale opgave. De provincie besteedt hier extra aandacht aan, omdat besluiten van vandaag invloed hebben op de leefwereld van toekomstige generaties.

Overheidsparticipatie

De manier waarop de provincie aansluit bij initiatieven uit de samenleving. Inwoners, organisaties of andere partijen nemen zelf het initiatief en de provincie denkt mee, ondersteunt of werkt samen. Deze koffer gaat niet over overheidsparticipatie.

Participatieaanpak

De beschrijving van hoe je een participatieproces organiseert. Hierin leg je bijvoorbeeld het doel, de doelgroep, de participatievorm, de gekozen instrumenten en de manier van terugkoppelen vast.

Participatie-instrument

De praktische werkvorm waarmee je participatie organiseert, zoals een vragenlijst, bewonersavond, co-creatiesessie of online platform.

Participatieopgave

Het onderwerp binnen jouw opgave waarbij je inwoners en andere belanghebbenden wilt betrekken. Met andere woorden: waarover wil je participatie organiseren? Eén project, programma of beleidsontwikkeling kan meerdere participatieopgaven bevatten.

Participatieverordening

De provinciale verordening waarin de spelregels voor inwonersparticipatie en overheidsparticipatie zijn vastgelegd. Deze gereedschapskoffer helpt je om deze spelregels in de praktijk toe te passen.

Participatievorm

De mate waarin inwoners en andere belanghebbenden invloed hebben op een vraagstuk. Binnen de provincie onderscheiden we vijf participatievormen: informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en (mee)beslissen.

Stap voor Stap!

Het stappenplan

Stappenplan

Stap 1 Afwegen

Stap 2 Verkennen

Stap 3 Ontwerpen en toetsen

Stap 4 Organiseren en uitvoeren

Stap 5 Terugkoppelen en verantwoorden

Continu: Leren en reflecteren

Stap 1 Afwegen

Bepaal of participatie nodig is in de huidige fase van jouw project. Gebruik hiervoor het [afwegingskader inwonersparticipatie](#).

Komt er 'ja' uit? Ga dan verder met stap 2.

Is dat niet het geval, leg de afweging dan vast. Zo kun je daar op voortbouwen bij een nieuwe afweging in een latere projectfase.

Stappenplan

Stap 1
Afwegen

**Stap 2
Verkennen**

Stap 3
Ontwerpen en
toetsen

Stap 4
Organiseren en
uitvoeren

Stap 5
Terugkoppelen en
verantwoorden

Continu:
Leren en reflecteren

Stap 2 Verkennen

Verken de puzzelstukjes van de participatieopgave door belanghebbenden, inhoud, context, randvoorwaarden en participatievorm in kaart te brengen en het doel te bepalen.

Daarvoor kan je de [hulpvragen participatieopgave](#) en de [participatiepuzzel](#) gebruiken.

Team communicatie heeft hulpmiddelen beschikbaar, zoals een omgevings- of [krachtenveldanalyse](#) (Factor C).

Via het [afwegingskader jongerenparticipatie](#) bepaal je in overleg met de coördinator jongerenparticipatie of er speciale aandacht nodig is voor de participatie van jongeren.

Ga verder naar stap 3

Stappenplan

Stap 1
Afwegen

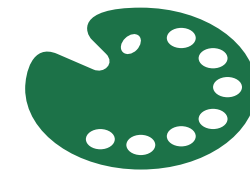
Stap 2
Verkennen

**Stap 3
Ontwerpen en
toetsen**

Stap 4
Organiseren en
uitvoeren

Stap 5
Terugkoppelen en
verantwoorden

Continu:
Leren en reflecteren

Stap 3 Ontwerpen en toetsen

Als je de belangrijkste puzzelstukjes in beeld hebt, ga je deze combineren tot een passende participatieaanpak. Gebruik hierbij de [participatiepuzzel](#) en de [keuzehulp participatievorm](#).

Leg je plan op hoofdlijnen vast in een [participatieaanpak](#). Beschrijf de randvoorwaarden tijd, capaciteit en budget. Geef aan of je de uitvoering zelf wilt doen of een bureau wilt inschakelen. Geef ook aan of sprake is van aparte aandacht voor jongerenparticipatie.

Bespreek het participatieaanpak met je leidinggevende of bestuurder. Bij een akkoord geef je opdracht aan een bureau, of ga je verder naar stap 4.

Stappenplan

Stap 1
Afwegen

Stap 2
Verkennen

Stap 3
Ontwerpen en
toetsen

**Stap 4
Organiseren en
uitvoeren**

Stap 5
Terugkoppelen en
verantwoorden

Continu:
Leren en reflecteren

Stap 4 Organiseren en uitvoeren

Werk het participatieplan concreet uit (of laat een [bureau](#) dit doen). Check of er in het gebied andere trajecten (gaan) lopen en of een combinatie mogelijk is. Maak een planning en houd daarbij rekening met andere projecten, vakanties en feestdagen. Betrek communicatie bij de aankondiging en communicatie voor het proces.

Na de uitvoering analyseer je de opbrengst.

Voer intern het gesprek over de duiding en zorg voor de verwerking: in je eigen opgave, of in een ander project/programma.

Wat betekent de opbrengst voor de volgende projectfase? Bouw erop voort, stuur zo nodig bij - via stap 2 of 3.

Koppel steeds naar deelnemers terug hoe hun inbreng is/wordt verwerkt: ga verder naar stap 5.

Stappenplan

Stap 1
Afwegen

Stap 2
Verkennen

Stap 3
Ontwerpen en
toetsen

Stap 4
Organiseren en
uitvoeren

**Stap 5
Terugkoppelen en
verantwoorden**

Continu:
Leren en reflecteren

Stap 5 Terugkoppelen en verantwoorden

Beschrijf in een participatieverslag hoe het traject is uitgevoerd, wat het heeft opgeleverd en hoe de provincie de inbreng gaat gebruiken. Voor de deelnemers en andere belanghebbenden maak je een publieksversie om de resultaten terug te koppelen: visueel aantrekkelijk en met toegankelijk taalgebruik (B1-niveau).

Evalueer het traject en deel de leerpunten met collega's, bijvoorbeeld in de BrainS groep Participatie. Neem de manier van evalueren op in je participatieverslag.

Na inhoudelijk besluit van bevoegd gezag informeer je deelnemers en beargumenteer je wat er met de participatie-opbrengst is gedaan. Kies ook hier voor een communicatievorm die toegankelijk en aantrekkelijk is.

Stappenplan

Stap 1
Afwegen

Stap 2
Verkennen

Stap 3
Ontwerpen en
toetsen

Stap 4
Organiseren en
uitvoeren

Stap 5
Terugkoppelen en
verantwoorden

**Continu:
Leren en reflecteren**

Leren en reflecteren

Gedurende het doorlopen van de stappen reflecteer je samen met collega's en je team op wat je hebt gedaan. Ook kijk je vooruit naar de volgende stap. Soms doe je een stapje terug omdat je hebt ontdekt dat het ergens nog niet klopt.

Na stap 5 kijk je terug naar het doel van de participatie en wat het heeft opgebracht. Vervolgens kijk je vooruit naar de volgende fase in je project; is daar ook participatie nodig?

Neem contact op met een lid van het [kernteam participatie](#) als je aanvullende vragen hebt, of voor een gerichte leer- en reflectiesessie.

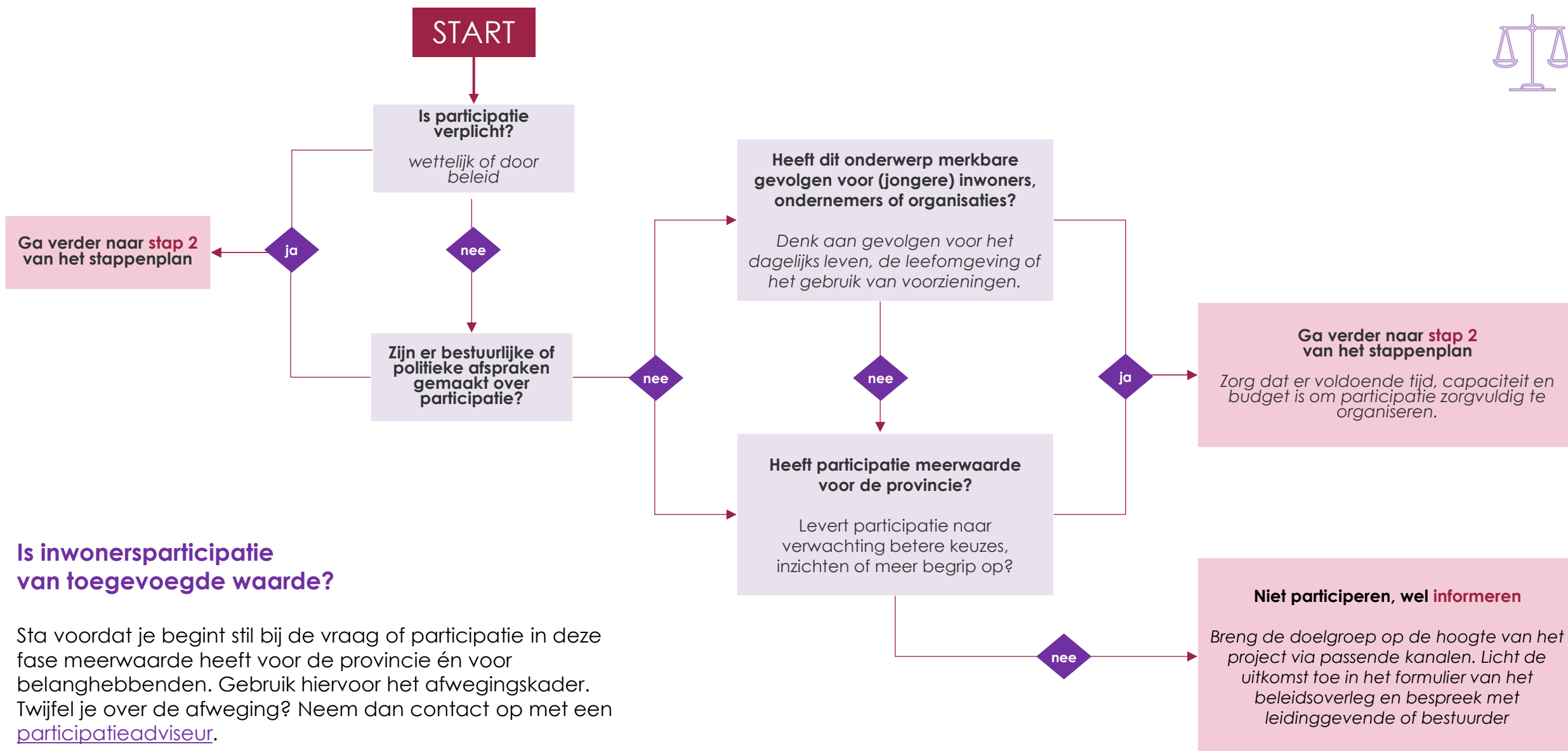

A photograph of four people sitting in a circle, engaged in a conversation. On the left, a woman with glasses and a light blue shirt is looking towards the center. Next to her is a man in a white shirt, also looking towards the center. In the foreground, the back of a man's head and shoulders are visible as he faces the group. On the right, a woman with dark skin, wearing a plaid shirt and a name tag that says 'Amaly', is looking towards the center. The background is slightly blurred, showing other people and what appears to be a workshop or meeting environment.

Zo pak je het aan

Praktische hulpmiddelen om direct aan de slag te gaan

Provincie Noord-Brabant

Welke puzzelstukjes spelen een rol bij je participatieopgave?

Voordat je een participatieaanpak kunt ontwerpen, is het belangrijk de participatieopgave goed te verkennen. In stap 2 breng je de verschillende puzzelstukjes in beeld die bepalend zijn voor een succesvolle participatieaanpak.

Gebruik de hulpvragen om de belangrijkste puzzelstukjes scherp te krijgen. Dat hoeft niet perfect. Het doel is niet om een volledig uitgewerkt beeld te maken, maar om de essentie van je participatieopgave te vangen. Vaak kom je al een heel eind door per onderdeel een paar minuten de tijd te nemen en je eerste gedachten op papier te zetten.

Merk je dat bepaalde vragen lastig zijn te beantwoorden? Bespreek ze dan met collega's. Samen zie je vaak meer dan alleen en kun je makkelijker onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Vind je het lastig om belanghebbenden (doelgroepen) in kaart te brengen? Schakel dan een [communicatieadviseur](#) in. Zij beschikken over hulpmiddelen, zoals een stakeholderanalyse (Factor C), die kunnen helpen om het speelveld beter te begrijpen.

In de volgende stap (ontwerpen en toetsen) gebruik je deze inzichten om de verschillende puzzelstukjes samen te brengen tot een passende participatieaanpak.

Belanghebbenden

Wie wil je betrekken?

- Wie zijn al betrokken bij (eerdere) participatie?
- Wie wil je nu gaan betrekken bij de participatie?
- Vul het [afwegingskader jongerenparticipatie](#) in om te ontdekken of jongerenparticipatie van toegevoegde waarde is!

Inhoud

Welke inhoud staat centraal?

- Is er eerder al participatie geweest rondom dit onderwerp of project? Wat heeft dit inhoudelijk opgeleverd?
- Welke (deel)onderwerpen staan nu centraal? Waarover wil je het nu hebben?
- Welke vraag wil je met participatie aan de belanghebbende voorleggen?

Participatiedoel & vorm

Wat wil je bereiken en welke participatievorm past daarbij?

Wat wil je bereiken met participatie?

Wil je:

- .. belangen en ervaringen in beeld brengen?
- .. perspectieven delen en wederzijds begrip creëren?
- .. samen ontwikkelen en eigenaarschap creëren?
- .. zeggenschap geven?

Tip:
Kijk in de keuzehulp participatievormen voor de verschillende opties

Hoeveel invloed is **mogelijk of gewenst** op deze inhoud?

Context & randvoorwaarden

Wat is de situatie?
Waarmee moet je rekening houden?

- Welk beleid, welke wet- en regelgeving of bestuurlijke kaders zijn van invloed die het speelveld van participatie beïnvloeden?
- Zijn er andere projecten, participatietrajecten of campagnes waarmee je rekening moet houden / afstemmen?
- Zijn er actuele zaken binnen en buiten de provinciale organisatie waarmee je rekening moet houden als het gaat om participatie?
- Met welke planning, capaciteit en budget moet je rekening houden voor participatie?

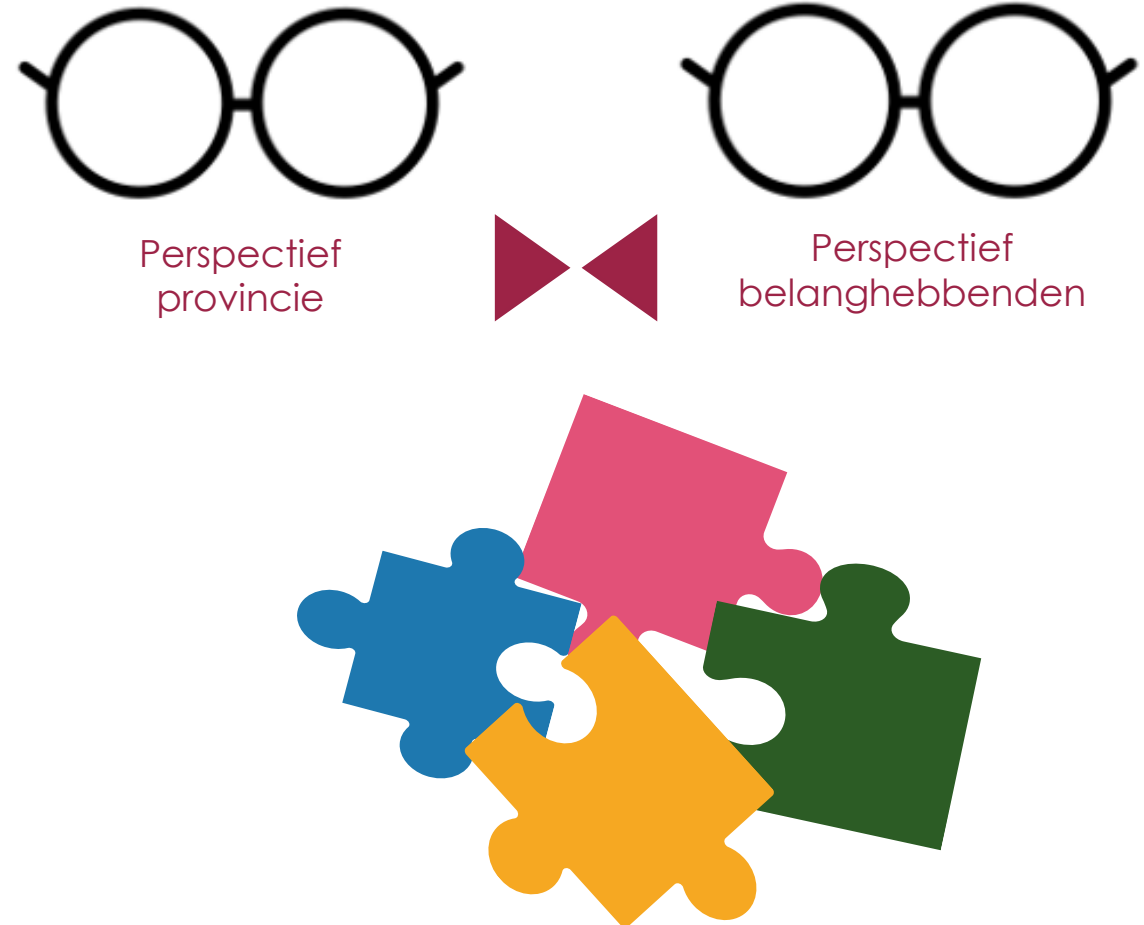

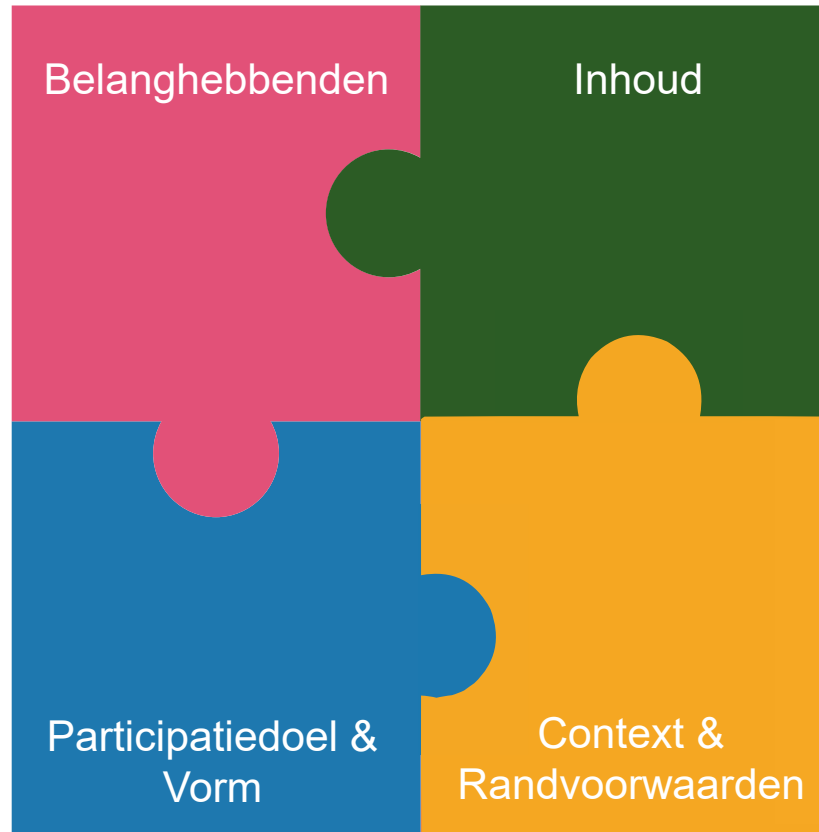
Hoe leg ik de puzzel tot een passende participatieaanpak?

Nu de belangrijkste puzzelstukjes in beeld zijn, ga je deze combineren tot een passende participatieaanpak. Een goede participatieaanpak ontstaat niet door simpelweg een instrument te kiezen. Het is een puzzel waarbij verschillende keuzes samen moeten passen. Het inhoudelijke participatiedoel, de belanghebbenden, de participatievorm, de participatie-instrumenten en de praktische randvoorwaarden hangen nauw met elkaar samen.

Er is geen vaste volgorde om tot een goede aanpak te komen. Soms vertrek je vanuit het doel, soms vanuit een groep belanghebbenden en soms vanuit een kansrijk participatie-instrument. Uiteindelijk gaat het erom dat alle puzzelstukjes op elkaar aansluiten en samen een geloofwaardige en uitvoerbare aanpak vormen.

Kijk daarbij niet alleen vanuit de provincie, maar ook vanuit de belanghebbenden. Waarom zouden zij mee willen doen? Begrijpen zij waar het over gaat? Hebben zij voldoende tijd en gelegenheid om deel te nemen? En is duidelijk waar zij wel en geen invloed op hebben? Een aanpak werkt pas echt goed als deze aansluit bij zowel de behoeften van de provincie als die van de doelgroep.

Bij het ontwerpen van de aanpak maak je keuzes. Is één aanpak passend voor alle groepen belanghebbenden, of is maatwerk nodig? Welke participatie-instrumenten passen bij de verschillende groepen? Wat is haalbaar binnen de beschikbare tijd, capaciteit en het budget? En hoe zorg je ervoor dat deelname aantrekkelijk en betekenisvol is voor de mensen die je wilt bereiken?

Tip: leg de puzzel eerst per groep belanghebbenden. Kijk vervolgens welke onderdelen je slim kunt combineren. Zo voorkom je dat je te snel kiest voor één aanpak, terwijl verschillende doelgroepen misschien iets anders nodig hebben.

Gebruik deze stap om de verschillende puzzelstukjes bij elkaar te brengen en je keuzes vast te leggen in een [participatieaanpak](#) op hoofdlijnen. Bespreek dit plan met je leidinggevende of bestuurder voordat je verdergaat naar de uitvoering.

Het ontwerpen van een participatieaanpak is vaak een gezamenlijke puzzel. Doe dit daarom bij voorkeur samen met een collega. Een frisse blik helpt om blinde vlekken te herkennen en verschillende oplossingsrichtingen te verkennen. Kom je er niet uit of wil je sparren over mogelijke aanpakken? Schakel dan een [participatieadviseur](#) in. Samen kom je vaak sneller tot een aanpak die zowel inhoudelijk sterk als praktisch uitvoerbaar is.

Is jongerenparticipatie van toegevoegde waarde?

Besluiten van vandaag hebben invloed op de leefwereld van jongeren én op de toekomst van Brabant. Daarom betreft de provincie Noord-Brabant jongeren bij opgaven die hen raken of waarbij hun perspectief van toegevoegde waarde is.

Gebruik dit afwegingskader om te verkennen of het betrekken van jongeren van toegevoegde waarde is voor jouw participatievraagstuk. De vragen helpen je om een bewuste afweging te maken.

Neem de uitkomst van het afwegingskader door met de [coördinator jongerenparticipatie](#). Die denkt graag met je mee, of je nu twijfelt of al overtuigd bent van de meerwaarde van jongerenparticipatie. Samen verken je welke aanpak het beste past. Soms is het verstandig om jongeren mee te nemen in je algemene participatieaanpak. In andere gevallen is een specifiek participatie-instrument voor jongeren passender. De provincie heeft hier al veel ervaring mee.

Zo geef jij jongeren een stem op een manier die bij hen past.

Afwegingsvragen	Ja	Nee	Twijfel	Toelichting
Raakt dit jongeren (16 t/m 29) nu in hun dagelijks leven? <i>Denk aan school, werk, wonen, vrije tijd, online leven of mentaal welzijn</i>				
Raakt dit jongeren anders dan andere generaties? <i>Heeft dit een groter effect op jongeren dan op andere generaties?</i>				
Kijken jongeren hier anders naar dan volwassenen? <i>Loop je het risico inzichten of ervaringen van jongeren te missen om dit vraagstuk goed te begrijpen of op te lossen?</i>				
Is er een bestuurlijke, politieke of beleidsmatige reden om jongerenparticipatie toe te passen? <i>Denk aan een eerdere toezegging, motie, beleidsafpraak of participatie-eis.</i>				

	Raadplegen Belangen en ervaringen in beeld brengen	Adviseren Perspectieven delen en wederzijds begrip creëren	Coproduceren Samen ontwikkelen en eigenaarschap creëren	Meebeslissen Zeggenschap geven
Wat is het?	Met raadplegen haal je ervaringen, meningen en aandachtspunten op. Zo krijg je beter zicht op wat er leeft, welke belangen er spelen en welke gevolgen een plan heeft in de praktijk. De opbrengst helpt om plannen en beleid beter te laten aansluiten op de leefwereld van betrokkenen. De provincie maakt uiteindelijk zelf de afweging	Met adviseren vraag je belanghebbenden om advies te geven over een vraagstuk of mogelijke oplossing. Hun ideeën, suggesties en inzichten helpen een vraagstuk vanuit verschillende perspectieven te bekijken. De provincie krijgt zo meer zicht op de belangen en afwegingen. De provincie neemt uiteindelijk zelf het besluit.	Met coproduceren werk je samen met deelnemers aan een plan, ontwerp of oplossing. Deelnemers bundelen actief hun kennis, ervaringen en ontwikkelen gezamenlijke ideeën. Zo vergroot je het eigenaarschap voor de uitkomst. De provincie neemt het besluit, waarbij de gezamenlijke inbreng zwaar meeweegt	Met meebeslissen geef je deelnemers zeggenschap over een plan of onderwerp dat hen raakt. Deelnemers beslissen samen met de provincie binnen vooraf afgesproken kaders. De uitkomst wordt overgenomen door het bestuur of bevoegd gezag.
Wat vraag je van deelnemers?	Je vraagt deelnemers om hun mening, ervaringen en ideeën te delen. Dat doen zij meestal eenmalig en op een moment dat het hen uitkomt. Meedoen kost vaak maar weinig tijd: van een paar minuten tot ongeveer een uur. Iedereen kan meedoen, want voor het delen van ervaringen of aandachtspunten is geen specifieke kennis nodig.	Je vraagt deelnemers om mee te denken over oplossingen en advies te geven. Zij delen hun kennis, ervaringen en ideeën over wat wel en niet werkt. Dat vraagt vaak wat meer tijd dan raadplegen, bijvoorbeeld één of meerdere bijeenkomsten. Het helpt als deelnemers zich willen verdiepen in het onderwerp, maar specialistische kennis is niet altijd nodig.	Je vraagt deelnemers om actief mee te werken aan een plan, ontwerp of oplossing. Zij brengen kennis, ervaringen en ideeën in en werken samen met andere betrokkenen aan een gezamenlijk resultaat. Daarbij kijken deelnemers verder dan hun eigen belang en denken zij mee vanuit verschillende perspectieven. Dat vraagt tijd, betrokkenheid en commitment. Vaak gaat het om meerdere bijeenkomsten of werksessies verspreid over een langere periode.	Je vraagt deelnemers om samen keuzes te maken. Zij denken niet alleen mee over mogelijke oplossingen, maar bepalen ook mee welke oplossing wordt gekozen. Dat vraagt tijd, betrokkenheid en verantwoordelijkheid. Deelnemers kijken verder dan hun eigen belang en wegen verschillende belangen, perspectieven en gevolgen tegen elkaar af. Vaak gaat het om meerdere bijeenkomsten of momenten waarop deelnemers samen tot keuzes komen.

	Raadplegen Belangen en ervaringen in beeld brengen	Adviseren Perspectieven delen en wederzijds begrip creëren	Coproduceren Samen ontwikkelen en eigenaarschap creëren	Meebeslissen Zeggenschap geven
Vaak gekozen bij...	• Je ervaringen, behoeften of ideeën wilt ophalen • Het vraagstuk voldoende duidelijk is om gerichte input te vragen • Je een goed beeld wilt krijgen van wat er leeft bij een brede of diverse doelgroep • Je plannen en beleid beter wilt laten aansluiten op de leefwereld van betrokkenen • De provincie zelf de uiteindelijke afweging maakt	• Je verschillende perspectieven wilt benutten voordat een besluit wordt genomen Er verschillende belangen, motieven en afwegingen spelen rondom het vraagstuk • Je behoefte hebt aan een afgewogen advies vanuit verschillende perspectieven • het onderwerp vraagt om een zorgvuldige afweging, bijvoorbeeld door politieke of maatschappelijke gevoeligheid De provincie zelf het uiteindelijke besluit neemt.	• Samenwerking nodig is om tot een goede oplossing te komen • Je samen met deelnemers een plan, ontwerp of oplossing wilt ontwikkelen • Je de kennis, ervaring en perspectieven van deelnemers meerdere keren wilt benutten en zij bereid zijn zich hier actief voor in te zetten • Je draagvlak en eigenaarschap wilt creëren bij een complex vraagstuk • De provincie de gezamenlijke uitkomst zwaar laat meewegen in het besluit.	• Er bestuurlijke ruimte is om deelnemers mee te laten beslissen • Het vraagstuk vraagt om gezamenlijk eigenaarschap en gedeelde verantwoordelijkheid • deelnemers bereid zijn zich voor langere tijd actief in te zetten, verschillende belangen tegen elkaar af te wegen en gezamenlijk tot keuzes te komen • Er vooraf duidelijke kaders kunnen worden afgesproken waarbinnen deelnemers meebeslissen • De uitkomst door het bestuur of bevoegd gezag wordt overgenomen

	Raadplegen belangen en ervaringen in beeld brengen	Adviseren perspectieven delen en wederzijds begrip creëren	Coproduceren samen ontwikkelen en eigenaarschap creëren	Meebeslissen zeggenschap geven
Hoe kun je dit organiseren?	• Polls • Vragen in Instagram • Story's • Online participatieplatform • Enquêtes • Straatinterventie • Informatiebijeenkomst	• (diepte) interviews • focus- of klankgroepen • regiogesprek	• Ateliers • Co-creatiesessies • Participatie actieonderzoek • Hackaton	• Stuurgroep • Burgerberaad • Participatief begroten / Regiobudgetten
Provinciale voorbeelden	Hier komen linkjes naar inspirerende voorbeelden	Hier komen linkjes naar inspirerende voorbeelden	Hier komen linkjes naar inspirerende voorbeelden	Hier komen linkjes naar inspirerende voorbeelden

Participatieaanpak op hoofdlijnen

Ga je voor jouw vraagstuk aan de gang met een participatieproces, dat verder gaat dan informeren? Dan maak je een participatieplan op hoofdlijnen.

Het [hulpformat participatieaanpak](#) helpt je op weg – de vorm staat verder vrij! Je vindt er alle elementen die verplicht zijn vanuit de participatieverordening. Optionele punten herken je aan een *. Bij diverse items staan linkjes naar handige hulpmiddelen.

Bespreek je concept-participatieaanpak vroegtijdig met collega's, ambtelijk opdrachtgever en bestuurlijk opdrachtgever. Zo maken we samen betere afwegingen en bewuste keuzes, die we ook kunnen waarmaken.

Ga daarna verder met de uitwerking in een concreet plan. Bijvoorbeeld samen met een participatiebureau.

Hulp nodig? Neem contact op met een [participatieadviseur](#).

Onderwerp

Omschrijf kort het onderwerp of project waarop de participatie betrekking heeft. Beperk je tot de aspecten die relevant zijn voor participatie.

Kaders en participatie historie*

Welke relevante kaders/regels/wetten zijn randvoorwaarden voor inhoud of proces?

(bijv. Omgevingswet, wettelijke inspraak procedure)

Op welke eerdere participatietrajecten/ontwikkelingen bouw je voort?

Doel van participatie

Wat wil je met het participatieproces bereiken? (*Waarom* gaan we consulteren of in gesprek?)

Bijvoorbeeld:

- kennis en (praktijk)ervaringen ophalen
- beleidsopties verbeteren
- perspectieven delen/in beeld brengen, wederzijds begrip
- waarden inventariseren, draagvlak toetsen
- samen gedragen oplossingen ontwikkelen
- zeggenschap geven en eigenaarschap creëren

Het participatieproces kan meerdere doelen hebben.

Participatievorm

Hoeveel ruimte voor invloed is mogelijk of wenselijk? Kies de passende vorm(en) in deze projectfase (bijv. voorbereiding, uitvoering, evaluatie)

- informeren
- raadplegen
- adviseren
- coproduceren
- (mee)beslissen

Tip: kijk zo mogelijk al vooruit naar eventuele volgende fasen. Dit geeft alle betrokkenen (ook de bestuurlijk opdrachtgever) inzicht in de vervolgstappen.

💡 Maak een koppeling tussen participatievorm en belanghebbenden. Benut de [EHBP-koffer!](#)

Participatieverslag

Een participatietraject sluiten we altijd af met een verslag van het proces. De vorm staat vrij: het kan bijv. een apart document zijn, of een onderdeel van je beleidsstuk. Maak concreet hoe je te werk bent gegaan, wat de uitkomsten zijn en wat we doen met de uitkomsten. Afhankelijk van de participatievorm, vraagt het je meer of minder de diepte in te gaan.

In overleg met je ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgever, deel je de uitkomsten ook met GS en PS (bijv. via Statenmededeling of beeldvormende vergadering).

In het [format participatieverslag](#) staan alle elementen die verplicht zijn vanuit de verordening.

Hulp nodig? Neem contact op met een [participatieadviseur](#).

	Raadplegen Belangen en ervaringen in beeld brengen	Adviseren Perspectieven delen en wederzijds begrip creëren	Coproduceren Samen ontwikkelen en eigenaarschap creëren	Meebeslissen Zeggenschap geven
Wat vraagt het van terugkoppeling?	Deel een samenvatting van de reacties. Leg uit waarom een bepaald besluit is genomen.	Beargumenteer per (gebundeld) advies waarom adviezen wel/niet worden overgenomen. Geef zo mogelijk ook aan hoe, waar en wanneer de adviezen landen.	De deelnemers in de samenwerking zijn partners en worden goed op de hoogte gehouden van het project en het besluitvormingsproces.	De partners/deelnemers in de samenwerking weten evenveel als de interne organisatie. Je houdt hen intensief op de hoogte en betreft hen intensief bij het project en besluitvormingsproces.
Wat vraagt het van besluitvorming?	Adviezen/voorstellen worden meegewogen. Het bevoegd gezag beslist.	Adviezen/voorstellen worden meegewogen. Het bevoegd gezag neemt uiteindelijk het besluit, met motivering wat wel/niet is meegenomen.	De inbreng is zwaar sturend voor het besluit. In principe neemt het bevoegd gezag alle inbreng over. Of geeft hele goede argumenten waarom niet.	Samenwerkende partners beslissen binnen de kaders. Het bevoegd gezag neemt de keuze/het voorstel over.

Samen leren, samen verbeteren!

Deel je ervaringen!

Deze gereedschapskoffer wordt beter door hem te gebruiken én door ervaringen te delen. We horen graag wat je ervan vindt. Vertel ons wat goed werkt, wat je mist of welke tips je hebt.

Heb je een mooi voorbeeld uit de praktijk? Deel het met ons. Misschien krijgt jouw aanpak een plek in de koffer en inspireer je collega's bij hun volgende participatievraagstuk.

Deel jouw feedback en praktijkvoorbeeld via de [BrainS groep Participatie](#)

Colofon

Deze gereedschapskoffer Eerste Hulp bij Participatie is ontwikkeld in samenwerking tussen Provincie Noord-Brabant en creatief participatiebureau Buitenlijn(www.bureaubuitenlijn.nl)

Juli 2026